

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКА ОБЛАСНА РАДА
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-методичної
роботи

 С.М. Панченко

“1” вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
(Шифр за ОПП: ОК 1)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 073 Менеджмент
освітньо-професійна програма Менеджмент і адміністрування
факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки

Кредитно-трансферна система
організації навчального процесу

Суми – 2023

Робоча програма з навчальної дисципліни «Методологія та організації наукових досліджень» для студентів за галуззю знань 07 Управління та адміністрування спеціальністю 073 Менеджмент, освітньо-професійна програма Менеджмент і адміністрування. – Суми, 2023.

Розробники: Гузенко О.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної та менеджменту КЗ СОІППО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:
Єфремова Г.Л.
«31» серпня 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна навчальна дисципліна	
Модулів – 2	Спеціальність 073 Менеджмент освітньо-професійна програма Менеджмент і адміністрування	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й, 2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –1,5 самостійної роботи студента – 7,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		12 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю: залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – засвоєння студентами елементів методології наукових досліджень та розвиток у них творчого сцієнтичного мислення.

Завдання:

- розкриття феноменології та функцій науки, значення наукового пізнання, культури наукової діяльності, поняття «наукове дослідження» та його структури;
- висвітлення теоретичних питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності;
- ознайомлення із загальною методологією та методами наукового дослідження;
- ознайомлення з методологією організацією курсового та магістерського дослідження;
- формування вмінь дослідницької роботи, оволодіння методами наукового пізнання.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- методологічні основи та понятійний апарат наукового дослідження;
- класифікацію методів наукового дослідження та їх функціональне призначення;

- джерела та засоби отримання наукової інформації;
- технологію проведення наукового дослідження;
- методи обробки результатів дослідження та їх описання.

вміти:

- розробляти програму власного дослідження;
- працювати з джерелами інформації;
- проводити аналіз теоретико-експериментальних даних;
- формулювати висновки та пропозиції;
- оформляти результати наукових досліджень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Теорія методології наукового дослідження.

Поняття «наука». Функції, структурні елементи, мета, об'єкт, предмет науки. Відмінності між фундаментальними та прикладними дослідженнями. Наукові ідея, гіпотеза, концепції, факт, результат, діяльність, пізнання, метод. Теорія пізнання. Феноменологія наукового знання. Закономірності науки. Наукова комунікація та її суб'єкти. Індекс цитування. Рейтинги учених. Класифікація наук. Правові засади наукової діяльності. Науково-дослідницька діяльність студентів у виші.

Змістовий модуль 2.

Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження

Поняття, мета, функції методології наукової діяльності (МНД). Типологія МНД: філософська або фундаментальна методологія, загальнонаукова методологія, частково-наукова методологія. Загальнонаукові принципи. Класифікація методів наукового дослідження: загальні методи наукових досліджень, методи емпірично-теоретичні, методи теоретичних досліджень, методи статистичного аналізу, специфічні методи дослідження.

Змістовий модуль 3.

Тема 3. Конструювання дослідницької роботи

Вибір теми дослідження. Проблема дослідження. Об'єкт, предмет, мета, завдання, умови новизни, теоретична та практична значущість, понятійний апарат, структура наукового нарративу. Планування науково-дослідної роботи. Етапи роботи над дослідженням. Робочі умови наукової діяльності: робоче місце, робочий час, архів, бібліотека здобувача.

Змістовий модуль 4.

Тема 4. Публікація результатів наукових досліджень

Результати наукової роботи: вимоги до оформлення, стилю та бібліографічних посилань. Літературне оформлення наукової роботи, вимоги до наукового тексту, оформлення списку літератури. Презентація дослідження: вимоги текстового, візуального втілення й дизайну. Захист магістерської наукової роботи: документальний супровід, порядок захисту, стресостійкість.

Наукова публікація: поняття, функції, типологія. Методика підготовки та оформлення публікації: послідовний, цілісний, вибіркового виклад матеріалу. Етапи написання наукової праці. Наукова стаття. Тези наукової доповіді. Реферат.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
л		сем. / пр.	с/р	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Модуль 1				
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Теорія методології наукового дослідження	19	2	2	15
Змістовий модуль 2				
Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	18	6	2	10
Змістовий модуль 3				
Тема 3. Конструювання дослідницької роботи	18	4	4	10
Змістовий модуль 4				
Тема 4. Публікація результатів наукових досліджень	18	6	2	10
Разом за модулем 1	75	18	12	45
Модуль 2				
ІНДЗ	15			15
Разом за модулем 2	15			15
Усього годин	90	18	12	60

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теорія методології наукового дослідження	2
2	Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	2
3	Тема 3. Конструювання дослідницької роботи	4
4	Тема 4. Публікація результатів наукових досліджень	2
Разом		12

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Теорія методології наукового дослідження	15
2	Тема 2. Методологія та методи наукового дослідження	10
3	Тема 3. Конструювання дослідницької роботи	10
4	Тема 4. Публікація результатів наукових досліджень	10
Разом		45

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання студента з навчальної дисципліни «**Методологія та організація наукового дослідження**» має на меті підвищення наукової кваліфікації студентів, розвиток їхніх аналітичних і дослідницьких навичок, а також апробацію отриманих результатів. Це завдання передбачає написання тез з проблеми магістерського дослідження, що буде зараховано як апробацію.

Науково-дослідницька діяльність є невід'ємною частиною підготовки кваліфікованих фахівців у сфері менеджменту. Виконуючи ІНДЗ, студенти мають можливість застосувати теоретичні знання на практиці, опанувати методи наукового дослідження та наблизитися до написання повноцінної магістерської роботи. Зосередження на тезах дозволяє студентам структуровано і стисло представити основні аспекти свого дослідження, що є важливою навичкою для наукових та практичних презентацій.

Вибір саме тез як форми апробації дослідження зумовлений кількома причинами. По-перше, тези дозволяють чітко і коротко викласти основні результати та висновки, що сприяє кращому розумінню і сприйняттю інформації іншими дослідниками та фахівцями. Це особливо важливо на наукових конференціях і семінарах, де обмежений час для виступів. По-друге, написання тез вимагає від студента вміння виділити ключові моменти свого дослідження, що сприяє розвитку навичок критичного мислення і узагальнення. По-третє, апробація результатів у формі тез дає можливість отримати конструктивний зворотний зв'язок від наукової спільноти, що дозволяє врахувати коментарі та рекомендації для покращення подальшої роботи над магістерським дослідженням.

Таким чином, написання тез з проблеми магістерського дослідження є важливим етапом у підготовці магістранта. Це завдання сприяє систематизації знань, розвитку наукових і дослідницьких компетенцій, а також забезпечує апробацію та валідність отриманих результатів, що є критично важливим для підготовки якісної магістерської роботи. Тему для публікації магістрант обирає відповідно до теми наукового дослідження.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на занятті на основі попереднього ознайомлення викладача з його змістом. Захист завдання відбувається шляхом публічного виступу магістранта на занятті (до 7 хв.).

Вимоги до публікації.

Формат тексту: Microsoft Word (*.doc, *.docx);	– не здійснювати ущільнення або розрідження інтервалів між літерами;
Об'єм тез: 2-3 сторінки;	– не відбивати абзаци табуляціями або багаторазовими пробілами;
Орієнтація: книжкова;	– використовувати лапки формату « »;
Поля (ліве, праве, верхнє, нижнє): по 2 см;	– між ініціалами та прізвищем ставиться нерозривний пробіл (Ctrl+Shift+пробіл);
Шрифт: Times New Roman;	

<p>Розмір: кегль – 14; Абзацний відступ: 1,25; Міжрядковий інтервал: 1,5; Рис.: використовувати лише графічні елементи, виконані у графічних редакторах із високою якістю деталей;</p>	<p>– не виставляти примусові переноси, не архівувати, не накладати заборону на редагування; – у верхньому правому куті зазначити прізвище та ім'я автора(ів), нижче – місто, країну; – назву тез друкувати великими літерами з вирівнюванням по центру;</p>
<p>Анотація: мовою основного тексту (5-8 рядків); Ключові слова: мовою основного тексту (не менше 5 слів);</p>	<p>Література: бібліографічний список мовою оригіналу складається через 1 інтервал, кегль 14, в алфавітному порядку і подається після тексту статті під заголовком: «ЛІТЕРАТУРА». <i>Список літератури оформлюється згідно з вимогами стандарту APA.</i> Посилання на наукову літературу в тексті подаються за таким зразком: (Мирончук, 2018, с. 96). Посилання на декілька наукових видань одночасно подаються таким чином: (Alam, Halder, 2018; Cohen, 1987; Erdem, 2017). <u>Приклад подано у додатку 3.</u> Посторінкові виноски заборонені.</p>

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основу методології навчальної дисципліни складає комплекс методів навчання у вищій школі:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний.
2. Репродуктивний метод (репродукція - відтворення).
3. Метод проблемного викладу.
4. Частково-пошуковий (евристичний) метод.
5. Дослідницький метод.
6. Метод дискусії.
7. Ділова гра, як метод активного навчання.
8. Метод імітації.
9. Метод моделювання.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Усне опитування.
2. Практична перевірка.
3. Рейтинговий контроль знань.
4. Контроль на лекції.
5. Поточний контроль.
6. Залік.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота				ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4			
T1	T2	T3	T4	20	20	100
15	15	15	15			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
31-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-30	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Іщенко М. П. Філософія науки : питання теорії і методології : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К. : УБС НБУ, 2010.– 444 с.
2. Малигіна В. Д., О. Ю. Холодова, Л. М. Акімова Методологія наукових досліджень: монографія. Рівне: НУВГП, 2016. 247 с.
3. Методичні рекомендації до написання наукової статті та курсової роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент і адміністрування» / Укладачі: Г.Л. Єфремова, І.В. Кожем'якіна. Суми. НВВ КЗ СОІППО, 2021. 40 с.
4. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
5. Методологія наукових досліджень з публічного управління [навч. посібник для магістрантів спеціальності 281 «Публічне управління та

адміністрування»] /уклад. Сич. Т. В.; Держ. закл „ЛНУ імені Тараса Шевченка”. Х., 2018. 164 с.

6. НМК з дисципліни «Методологія та організація наукового дослідження» для студентів спеціальності 073 Менеджмент денної та заочної форми навчання / О.В. Гузенко. Суми, 2024.

7. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.

8. Робоча програма дисципліни «Методологія та організація наукового дослідження» / О.В. Гузенко. Суми, 2023. 10 с.

9.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баранов А. А. Методологія дослідження соціально-економічних процесів: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2007. 416 с.

2. Галіченко М. Проблема застосування синергетичної методології в соціально-гуманітарних науках. Південний архів. Іст. науки. : Зб. наук. праць. 2010. Вип. 31-32. С. 26–34. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Pain/2010_31_32/Gal_Pol.pdf

3. Добронравова І. С. Динамічний хаос у соціумі як середовище соціальної самоорганізації. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2005. № 1. С. 168-180. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua>

4. Добронравова І. С. Філософія науки : навч. посібник. К., 2002. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua>

5. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3008- 95; чинний від 2017-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 31 с.

6. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [На заміну ДСТУ 3582–97; чинний від 2013–08–22]. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с

7. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

8. Кузнецова Н. М. Науково-дослідна робота студентів вищих навчальних закладів: Навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2008. 208 с.

9. Система компетентностей з наукових досліджень в сфері енергоефективності та енергоменеджменту в програмі магістерської підготовки / Стрелкова Г.Г., Федосенко М.М. *Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку*. REMS'16: III Міжнар. наук.-практ. та навч.-метод. конф., 30.05-01.06.2016 р., Київ, Україна: матеріали конф. К.: НТУУ «КПІ», 2016. С. 105-106.

10. Стрелкова Г.Г., Федосенко М.М., Замулко А.І. Загальнонаукові підходи та спеціальні методи дослідження у сфері енергетичного менеджменту, електропостачання та електроспоживання. *Енергетичний менеджмент: стан та перспективи розвитку*. Збірник наукових праць V Міжнародної науково-технічної та навчально-методичної конференції у місті Києві 17-19 квітня 2018 р. Київ, КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. С.107-108.
11. Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. *Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods*, 5th edition. Pearson Education Limited, 2017. 480 p.
12. Creswell J. W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*, 4th edition. Sage Publications, Inc., 2014. 273 p.
13. Guba E. G., & Lincoln Y. S. *Fourth Generation Evaluation*. Sage Publications, Inc., 1989. 288 p.
14. Mertens, D. M. *Research and Evaluation in Education and Psychology: Integrating Diversity with Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods*, 5th edition. Sage Publications, Inc., 2014. 464 p.
15. Saunders M. N. K., Lewis P., & Thornhill A. *Research Methods for Business Students*, 8th edition. Pearson Education Limited, 2019. 664 p.
16. Yin R. K. *Case Study Research: Design and Methods*, 5th edition. Sage Publications, Inc., 2014. 282 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL: <https://scholar.google.com.ua/>
2. Методологія науки. URL: <http://www.inter-pedagogika.ru>.
3. Методологія науки. URL: sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>
6. Портал полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження нормоконтролю при написанні публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт. URL: www.vak.org.ua
7. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка. URL: <http://korolenko.kharkov.com>